

ODGOVORNA POLITIKA V SVETU

Živimo v času naglih sprememb, v času, ki je drugačen od preteklosti, v času, v katerem negotovo zremo v prihodnost, ki pa terja hitre in drzne odločitve znotraj in zunaj naših meja. Svet je postal globalna vas, v kateri politika ne pozna meja, te pa se čedalje bolj brišejo tudi med posameznimi področji, s katerimi upravlja država. Pri tem Slovenija ni izjema. Gospodarska kriza in kriza vrednot sta zamajali zaupanje v državo in v politiko. Ker bodo naše današnje odločitve krojile jutrišnjo usodo drugih ljudi, mora biti naša politika odgovorna. Odgovorna doma, v Evropi in v svetu.

Nova Slovenija, krščanska ljudska stranka (NSi), je demokratična politična stranka, katere program temelji na krščanskih vrednotah svobode, solidarnosti, pravičnosti in miru. S to resolucijo želimo izraziti usmeritve svojega političnega delovanja doma, v Evropi in v svetu.

Odgovorna politika doma

Gospodarska kriza je Slovenijo prizadela močneje, kot smo pričakovali. Pozno ukrepanje, napačne odločitve ter delovanje nekaterih interesnih skupin in omrežij so Slovenijo pripeljali v položaj, ko spoznavamo, da bo treba voditi precej drugačno politiko. Kriza, v kateri smo se znašli, ni le gospodarska, je tudi socialna in vrednotna.

Samo s sprejetjem ključnih strukturnih reformnih programov lahko upamo na boljši jutri, pri tem pa je treba z odgovorno politiko presegati blokvske delitve. Velika ovira na tej poti se kaže v zdaj veljavni referendumski zakonodaji. Poenotenje na tej točki je ključno za vse nadaljnje prizadevanje na poti iz krize.

Pri odgovornem sprejemanju reformnih programov seveda ne smemo pozabiti na zagotavljanje socialne varnosti tudi tistim, ki tega ne zmorejo ali si težko zagotavljajo sami. Slovenija je bila in mora ostati socialna država, pri tem pa je treba bremena krize pravičneje porazdeliti med posamezne skupine. Zato se zavzemamo za posodobitev pokojninske in delovnopravne zakonodaje, s katerima bi odgovorno posegli v nastala medgeneracijska nesorazmerja, ki so v zaostreni gospodarski situaciji stopnjevala slabšanje razmer. Kredibilnost Slovenije v tujini se bo namreč v prihodnje presojala predvsem na podlagi rezultatov, ki jih bomo dosegali doma.

Kot enako pomembni presojamo posodobitev javnofinančne in davčne zakonodaje ter ureditev razmer v bančnem sektorju, saj bi Slovenija s tem naredila prvi korak k dvigu konkurenčnosti in zagonu gospodarstva, kar je pogoj za zagotavljanje gospodarske rasti. Socialno-tržno gospodarstvo ostaja cilj, dosegljiv le z odgovorno politiko.

Kriza bi bila lahko izgovor za nespoštovanje človekovih pravic, vendar želimo s politiko, temelječo na naših vrednotah, težiti k njihovem še doslednejšemu uveljavljanju. Med te pravice štejemo tudi varnost, to pa je najlažje braniti daleč od svojih meja. Zato podpiramo delovanje in sodelovanje Slovenije v raznih mednarodnih organizacijah in ustanovah, tudi obrambno-varnostnih.

Odgovorna politika v Evropi

Slovenija vse od osamosvojitve dalje deluje kot proevropsko usmerjena država in to se je potrdilo tudi z njenim polnopravnim članstvom v Evropski uniji (EU). Proevropsko usmeritev podpiramo, hkrati pa menimo, da je gospodarska kriza zaradi prevelikih razlik med posameznimi državami EU tako upehala, da potrebuje reforme in nov zagon.

Prednostne naloge EU v sedanjih razmerah so iskanje izhoda iz gospodarske krize, ohranjanje sedanjih in odpiranje novih delovnih mest, ohranjanje stabilnosti ter gospodarsko krepitev držav članic. To pa mora EU v spremenjenem globalnem okolju podkrepiti z novo dinamiko: zmožnost delovanja v kriznih razmerah, oblikovanje jasnih pravil delovanja, vitkost in odgovornost navznoter, da bo lahko tudi navzven govorila z močnim glasom.

Kljub številnim ukrepom, ki so jih sprejele EU in njene države članice, se te še kar spopadajo z gospodarsko krizo in njenimi posledicami, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti mladim - zlasti prvim iskalcem zaposlitve - ter starejši generaciji.

Uveljavitev gospodarske in monetarne unije, predvsem pa posledice nejasnih pravil njenega delovanja, so pripeljale do potrebe po strukturnih reformah, katerih uveljavljanje in izvajanje na ravni EU je treba dodatno okrepiti. Prav tako je treba okrepiti prizadevanje za nadzor nad proračunsko disciplino ter nad stabilizacijo javnih financ na ravni skupnosti. Treba je razmisliti o institucionalnih reformah EU, s katerimi bi administracija postala vitkejša in učinkovitejša. Pri tem morajo države članice ohraniti svojo suverenost, zato oblikovanja centralne evropske vlade ne podpiramo.

EU potrebuje tudi večjo preglednost porabe sredstev njenega proračuna. Nedavni zapleti ob sprejemu proračuna za naslednje nekajletno obdobje kaže, da so stališča do ključnih usmeritev držav članic različna. V Sloveniji se zavedamo, da je EU zgrajena tudi na načelu solidarnosti in želimo prispevati svoj delež v evropski proračun. Enako pa se zavedamo, da so pravilno usmerjena sredstva prek instrumentov kohezijske politike eden ključnih dejavnikov napredka in ena od uspešnejših politik EU. Zato se v Sloveniji še naprej zavzemamo za naložbe v projekte kohezijske politike in razvoja podeželja, moramo pa jih spodbuditi tudi z večjo absorpcijsko sposobnostjo doma.

Neenaka gospodarska razvitost držav in različna uspešnost pri ukrepih za izhod iz krize še bolj poudarjata razlike med državami članicami EU. Evropa dveh hitrosti zato postaja čedalje opaznejša v vsakdanjem življenju, tudi znotraj samih držav članic in ne zgolj v ravnanju njihovih vlad. Zavzemamo se, da protikrizni ukrepi ustrezajo interesom Slovenije, ki je s svojim gospodarstvom prepletena s pomembnimi gospodarstvi držav v regiji, ter da Slovenija znotraj EU ostane med državami, ki se dejavno in hitro prilagajajo potrebnim spremembam.

Prava moč EU se skriva v njeni raznolikosti, saj le takšna ostaja vir ustvarjalnosti in napredka. Upoštevanje raznolikosti narodov in regij, združenih v EU, omogoča svobodo, mir in konkurenco, ki EU ohranjajo kot kulturno, duhovno in moralno velesilo. Četudi EU izgublja pomembnejši položaj na področju obrambne, varnostne ali vojaške politike v svetu, ji njene danosti omogočajo, da na teh

področjih ostaja pomemben igralec z mehkejšim pristopom pri srečevanju in spopadanju z nacionalnimi, regionalnimi in globalnimi izzivi.

Globalizacijski tokovi zahtevajo, da se EU odločno in odgovorno sooča tudi z izzivi, ki segajo prek njenih meja. Za to potrebuje močno in razvejeno zunanjo politiko, ki bo še naprej temeljila na skupnih vrednotah čezatlantske povezave. Zunanja služba EU mora biti vitka, a učinkovita, njene prednostne naloge pa naj postanejo naloge tradicionalne diplomacije, razvojne in migracijske politike ter delovanje na področju boja proti podnebnim spremembam in pri zagotavljanju varnosti v svetu. Zunanja služba EU naj prevzame tudi del nalog diplomacij držav članic, še posebej tistih, ki imajo manj razvejeno diplomatsko mrežo.

Glavna vodila gospodarske politike EU za doseganje socialnega tržnega gospodarstva morajo biti konkurenčnost, trajnostni razvoj in razvoj v smeri zelenih tehnologij. Treba je razmišljati v smeri vključevanja načel konkurence na vsa področja, tako v zasebnem kot v javnem sektorju. Treba je okrepiti prizadevanje za zmanjševanje pravnih in birokratskih ovir, hkrati pa poskrbeti za krepitev notranjega trga ter na ravni EU ustvariti razmere za novo dinamiko gospodarske oživitve.

Pomembna instrumenta, s katerima EU krepi sodelovanje, trgovino in svojo vlogo v svetu, sta sosedska politika in partnersko sodelovanje. Poleg Združenih držav Amerike (ZDA) nedvomno spadata med glavne partnerje tudi Rusija in Turčija. Sodelovanje z njima je ključno tako za evropsko gospodarstvo kot za varnost. Pri tem je treba več prizadevanja v smeri demokratizacije za doseganje boljšega političnega in gospodarskega sodelovanja.

Nadaljnja širitev EU ne sme zavirati njenega notranjega razvoja in mora zato potekati skladno z zmožnostmi vključevanja novih držav pod dogovorjenimi, vnaprej znanimi pogoji, enakimi za vse. Menimo, da so potrebne nove oblike in instrumenti povezovanja med državami članicami in državami kandidatkami, kamor prištevamo tudi Hrvaško. Tako kot nekatere druge evropske države mislimo, da ta še ni izpolnila vseh danih zavez za polnopravno članstvo.

Gospodarske težave v svetu, finančna kriza in razmere v mednarodni skupnosti narekujejo tudi ponoven razmislek o prihodnosti EU. Tako se oglašajo razne pobude za prenovitev njene institucionalne ureditve. »Več Evrope« pomeni globlje povezovanje, tako gospodarsko, denarno, davčno in politično, ob tem da skupnost še poveča učinkovitost svojega delovanja in konkurenčnost svojega gospodarstva ter se še bolj približa državljanom.

Zato naj razprava o pobudah za institucionalne spremembe v vseh državah članicah poteka v sodelovanju z državljani, za doseg demokratične legitimnosti. Glede na težave, s katerimi se EU zdaj srečuje, je očitno, da so nekatere pobude o združevanju evropskih držav v še tesnejšo, federalno povezavo nerealne in preuranjene. Kulturna, jezikovna, gospodarska in tudi splošna raznolikost je v Evropi tolikšna, da je pri pobudah o še globljem združevanju potrebna razišodnost in globlji premislek. Šele nadaljnji razvoj EU, izpeljan s preudarnimi koraki, v dogovoru z vsemi, bo dolgoročno pokazal morebitno (ne)smiselnost tovrstnih pobud.

Odgovorna politika v svetu

Slovenija je članica številnih mednarodnih organizacij, v okviru katerih sodeluje na različnih področjih za doseganje in izpolnjevanje svojih ciljev na državni, območni in svetovni ravni. S tem sodelovanjem krepi svojo vlogo in kredibilnost, v mednarodni skupnosti pa nastopa kot enakovredna partnerica. S sodelovanjem prevzema tudi obveznosti, ki jih je treba dosledno in vestno izpolnjevati.

Slovenija svojo vlogo v svetu krepi tudi z diplomatsko dejavnostjo, čeprav je ta zaradi sedanje gospodarske krize omejena. Ker kratkoročni učinki ne smejo prevladati nad dolgoročnimi cilji, je treba preoblikovanje diplomatskih predstavništev in slovenske diplomacije sploh prilagoditi našim geopolitičnim in zunanjepolitičnim prioritetam ter hkrati upoštevati svetovno porazdelitev centrov moči. Slovenija mora biti ustrezno zastopana v vseh regijah in delih sveta.

Prihodnost slovenskega gospodarstva je poleg sodelovanja z evropskimi državami odvisna tudi od stikov z ZDA, Kitajsko, Rusijo, Brazilijo, Indijo, Turčijo in državami srednje Azije, treba pa je tudi poživiti sodelovanje z državami v Afriki, kjer obstaja še dosti neizrabljenih možnosti. Zavzemati se moramo za prosto trgovino in se zavedati, da globalizacija prinaša tudi številne pasti, tem pa se lahko izognemo z doma preiščeno in odgovorno politiko za ustrezno nastopanje in zastopanje v svetu.

Menimo, da sta za gospodarsko sodelovanje in spoštovanje demokratičnih načel nujna mir in varnost. Zato mora Slovenija dosledno zagovarjati spoštovanje človekovih pravic, prevzemati soodgovornost za pomoč in intervencijo v primeru humanitarnih kriz ter se zavzemati za zmanjševanje razlik med bogatimi in revnimi, še posebej pa podpirati prizadevanje za odpravo lakote v svetu. Pri tem jo morajo voditi lastne ambicije in cilji, a mora hkrati upoštevati solidarnost in pravičnost pri prevzemanju odgovornosti.

Zahodni Balkan ostaja zunanjepolitična prioriteta Slovenije, zato podpiramo prizadevanje držav za članstvo v evroatlantskih povezavah. To pa mora temeljiti na dejanski želji po napredku držav ter se kazati v izpolnjevanju postavljenih meril. Posebej podpiramo članstvo Črne gore in Makedonije v zvezi Nato. Podpiramo tudi sodelovanje Slovenije v misijah na Kosovu ter v Bosni in Hercegovini, saj mislimo, da mora tudi Slovenija nositi svoj delež odgovornosti za mir in varnost na tem območju.

Podpiramo doseganje trajnejšega miru v Afganistanu do konca leta 2014 – z možnostjo civilnega in razvojnega sodelovanja po koncu leta 2014. Prepričani smo, da je dosedanje reševanje sirske krize neustrezno, zato mora Slovenija prevzeti odločnejšo vlogo. Skrbijo nas nemiri v Libanonu in Maliju, kjer bo morala mednarodna skupnost odločneje nastopiti. Svojo odgovornost bo morala pri tem izkazati tudi Slovenija.

Ker nas skrbijo razmere na Bližnjem vzhodu in Afriki, želimo, da Slovenija prevzame dejavnejšo vlogo v okviru posredovanja, operacij in misij EU in Organizacije združenih narodov (OZN). Pri tem naj poleg vojaškega prispevka upošteva tudi razvojni in civilni delež, ki ga lahko prispeva sama ali v sodelovanju z drugimi državami ali prek delovanja v mednarodnih organizacijah.

V tem okviru je treba poudariti pomembno vlogo in posledično potrebno večjo podporo delovanju slovenskih misijonarjev, tudi laičnih, ki s svojim delom opravljajo pomembno poslanstvo v državah tretjega sveta.

Svetovno slovenstvo

Sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in po svetu, ki so integralni del slovenskega naroda, mora biti bistvena sestavina slovenske zunanje politike, saj skupaj z rojaki v matični državi tvorijo skupni kulturni prostor in so hkrati njeno okno v sosedstvo in svet.

Skrb za Slovence, ki živijo zunaj Slovenije, je ključna za ohranjanje slovenske identitete, jezika, kulture in kulturne dediščine ter spodbujanju kulturne rasti.

Slovenija mora še naprej vztrajati pri izvajanju vrste bilateralnih in multilateralnih pravnih aktov v prid slovenskim manjšinam v zamejstvu in si hkrati prizadevati za povezovalno politiko na področju medsosedskih stikov.

Pozornost je treba nameniti tudi čezmejnim regionalnim projektom in pobudam, ki prinašajo pozitivne kulturne, jezikovne, gospodarske in druge učinke.

Podpiramo ustrezna diplomatsko-konzularna predstavništva na območjih, kjer živijo Slovenci po svetu, in se zavzemamo za integracijo oseb slovenskega rodu v matično slovensko okolje, še posebej na področju znanosti, izobraževanja, kulture in gospodarstva.